

รายงานการประชุมการเสวนากลุ่มย่อย
เกี่ยวกับการผลิตและการค้าเกษตรอินทรีย์
วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2560
ณ ห้อง Meeting Room 2 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

เสวนา หัวข้อ “ผลิตสินค้าออร์แกนิกให้ได้มาตรฐานสากล ไม่ใช่เรื่องยาก”

- ผู้ร่วมเสวนา Mr. Bruno Fischer ผู้แทนจาก บริษัท ฟู้ดเทค โซลูชั่น (ไทยแลนด์) จำกัด
คุณปีตาชัย เดชไกรศักดิ์ ผู้แทนจาก บริษัท สยามออร์แกนิก จำกัด
คุณพีรโชติ จรรย์วงศ์ ผู้แทนจาก บริษัท ผลิตภัณฑ์อาหารเมอริท จำกัด และ บริษัท ไร่
โชติวรรณ จำกัด
- ดำเนินรายการโดย คุณวัลลภ พิชญ์พงศา เลขาธิการสมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย

ผู้ดำเนินรายการ คุณวัลลภ พิชญ์พงศา เลขาธิการสมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย เริ่มการเสวนาด้วยการกล่าว ทักทายผู้ร่วมฟังการเสวนาภายใต้หัวข้อ “ผลิตสินค้าออร์แกนิกให้ได้มาตรฐานสากลไม่ใช่เรื่องยาก” ที่มาจาก หลากหลายหน่วยงาน สาขาอาชีพ ผู้เข้าร่วมเสวนาทุกท่านกล่าวแนะนำตนเองพร้อมประสบการณ์และบริษัทที่ ก่อตั้งโดยสังเขป

คุณพีรโชติเกรินนำเรื่องตลาดสินค้าออร์แกนิกในบริบทของมาตรฐานสากลในประเทศไทยโดยแยกหัวข้อ เสวนาออกเป็นสองช่วง โดยในช่วงแรกจะอธิบายถึงการขอรับรองมาตรฐานตามระดับต่างๆ ในช่วงสุดท้ายจะเล่า ถึงประสบการณ์การขอรับรองมาตรฐานสากลแบบ multi-certification

จากประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจสอบ (Audit) มามากกว่า 500 ครั้ง รวมทั้งด้านความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) และจริยธรรมการค้า (Business Ethic) จึงเป็นสาเหตุต้องสร้างห้องตรวจสอบสำหรับการ ตรวจสอบภายในจากลูกค้าและบุคคลที่สาม ดังนั้นผู้ที่ต้องการเข้ามาในธุรกิจออร์แกนิก ควรพิจารณาสร้างสมดุล ความยั่งยืนและความหลากหลายทางชีวภาพ ความเพียงพอของอาหารเลี้ยงโลก (Food Security) มากกว่ามุ่งเน้น ว่าเป็นสินค้าที่ขายได้ราคาสูง คุณพีรโชติกล่าวเตือนว่าเมื่อคำนวณถึงต้นทุน ด้านเทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นการ เพาะปลูกให้มีผลผลิตต่อไร่สูงเช่นการใส่สารเร่ง อาจจะไม่ช่วยให้ประหยัดแต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายปลายทางที่สูงแทน การที่สินค้าออร์แกนิกมีราคาสูงนั้น สะท้อนจากกระบวนการผลิตที่มี ผลผลิตที่น้อยและมีความยากลำบากในการ ผลิตสินค้า ดังนั้น Internal Control System (ICS) จะเข้ามามีบทบาทในองค์กรที่ใหญ่ขึ้น และมีการติดตามการ ทำงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามข้อกำหนด

คุณพีรโชติกล่าวถึงลำดับชั้น (Tier) การตรวจสอบมาตรฐาน 3 ลำดับดังต่อไปนี้
ลำดับชั้นแรก (First Tier) คือการตรวจสอบมาตรฐานภายใน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการผลิตสินค้า
ลำดับชั้นที่สอง (Second Tier) คือการสร้างเชื่อมั่นกับลูกค้าผ่านการตรวจสอบของลูกค้า (Customer Audit) ที่มักเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า หากมีการตรวจสอบหลายครั้ง จะอ้างอิงถึงการรับรอง ระหว่างกลุ่มบุคคล (Peer to Peer Platform) หรือระบบการการันตีโดยสมัครใจ (Participatory Guarantee System –PGS) หรือการตรวจคุณภาพแบบกลุ่ม แต่ในที่นี้จะไม่ใช้การรับรองเพราะเกิดจากการยืนยันมาตรฐานกัน ภายในกลุ่ม ระหว่างลูกค้าหรือซูเปอร์มาเก็ตที่นำสินค้าไปจัดจำหน่าย กระบวนการนี้มีต้นทุนที่ต่ำและง่าย แต่ไม่เป็น สากล

ลำดับชั้นที่สาม (Third Tier) คือการรับรองมาตรฐานในระดับสากลที่มีองค์กรรองรับ เพื่อดูงาน ตรวจสอบ และออกเอกสารรับรองมาตรฐาน ภายในขอบเขตที่กว้างขึ้น

ดังนั้นมาตรฐานการตรวจสอบในแต่ละลำดับขั้นขึ้นอยู่กับว่าขอบข่ายธุรกิจของแต่ละบริษัทนั้นเป็นอย่างไร
อย่างไรก็ตามการตรวจสอบในแต่ละลำดับขั้นนั้นจะมีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นตามลำดับ

Mr. Bruno Fischer บริษัท ฟู้ดเทคโซลูชัน (ประเทศไทย) จำกัด เริ่มต้นการอภิปรายโดยระบุปัญหาในกระบวนการ
การรับรองอินทรีย์และการอินทรีย์ เขาเสริมว่า 3 ปีแรกในฐานะผู้ผลิตสินค้าอินทรีย์เป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากมาก
ที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานสินค้าอินทรีย์ การเรียนรู้จาก
ประสบการณ์การดำเนินการคือขั้นตอนที่สำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์และยึดมั่นในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
เกี่ยวกับข้อห้ามการใช้สารกำจัดศัตรูพืช สารกำจัดวัชพืช การใช้ปุ๋ยคอกจากธรรมชาติเพื่อปรับปรุงสภาพดิน การ
ชลประทานและการเลือกเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ที่มีใบรับรองพิสูจน์ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตาม
มาตรฐานสากล เขากล่าวว่า ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องใส่ใจกับรายละเอียดของการติดตามผลผลิตภัณฑ์และต้อง
ระวังผลึกที่ไม่มีคำอธิบายรายละเอียดของส่วนผสมหรือวิธีการผลิต Mr. Bruno Fischer ได้กล่าวถึงมูลไก่จาก
ฟาร์มไก่ไม่สามารถใช้กับเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองและไม่สามารถใช้ปุ๋ยคอกที่ทำจากมูลสัตว์ในฟาร์ม
อุตสาหกรรม เขาสรุปว่าการหาปุ๋ยอินทรีย์หาได้ง่าย แต่ยากมากที่จะพบคุณภาพที่ตรงตามมาตรฐานสากล

เขาได้กล่าวถึงอุปสรรคในกระบวนการตรวจสอบภายในโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทท้องถิ่นของวัฒนธรรมไทย เขา
สังเกตว่า โดยส่วนตัวคนไทยมักชอบผ่อนปรน เมื่อมีการตรวจสอบญาติหรือสมาชิกในหมู่บ้านเดียวกัน การ
ตรวจสอบภายในมักจะไม่น่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เขาเน้นย้ำถึงระดับความมุ่งมั่นและความพร้อมของเกษตรกรที่
ค่อนข้างต่ำ สาเหตุสำคัญของการเป็นผู้ผลิตอินทรีย์คือต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศของธรรมชาติ
และต้องศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในที่มี
ประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ทุกคน ในการจัดหาเงินทุนให้กับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์
ควรให้การสนับสนุนเมื่อพวกเขาสามารถบรรลุถึงองค์ประกอบบางอย่างในการรับรองระบบควบคุมภายในที่มีส่วน
ร่วม Mr. Bruno กล่าวเน้นว่า เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกอบรมและการช่วยเหลือด้านข้อมูลเพื่อให้เกษตรกร
สามารถเพิ่มพูนความรู้และความสามารถของตนได้ เช่น การปลูกถั่ว การทำฟาร์มพลังงานแสงอาทิตย์และการ
ลงทุน เขาอธิบายว่าความรู้เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและการปฏิบัติงานที่ดี
ข้อผิดพลาดทั่วไปที่คุณ Bruno ค้นพบคือ แนวโน้มของคนที่จะทำสิ่งอะไรที่ง่ายที่สุดและเร็วที่สุด โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่ขาดความมุ่งมั่น ขาดความเข้าใจ ขาดการเรียนรู้และไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนและ การ
สูญเสียจุดยืนหรือความมุ่งมั่นของตนโดยเฉพาะช่วง 3 ปีแรก เขาเสริมว่าสถานที่ในการเริ่มต้นที่ดีคือการศึกษา
ข้อมูลจากการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และกฎระเบียบ

Mr. Bruno กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า การทำงานในอุตสาหกรรมสินค้าอินทรีย์เป็นเรื่องที่สนุกและน่าพอใจ แต่จะต้องจด
บันทึกทุกอย่างไว้เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าคุณภาพของกระบวนการผลิตวัตถุดิบ การรับรองต่าง ๆ นั้นเป็นไปตาม
มาตรฐานสากลและการหาตลาดที่ดีเพื่อรองรับสินค้าอินทรีย์ที่ตนผลิต

คุณปีตาชัย เดชไกรศักดิ์ ผู้แทนจากบริษัทสยามออร์แกนิก จำกัด กล่าวว่าบริษัทก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกร และมีสินค้าหลักคือข้าวออร์แกนิกและสินค้าที่ผลิตจากข้าวคุณปีตาชัยกล่าวเน้นว่ากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์นั้นมีพื้นฐานมาจากทัศนคติ ส่วนการรับรองมาตรฐานนั้นเป็นเพียงผลลัพธ์ เพราะแม้ว่าองค์กรจะได้รับเอกสารรับรองแต่ไม่มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งก็ไม่สามารถอยู่ในธุรกิจอินทรีย์ได้ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการผลิตสินค้าอินทรีย์จริง ๆ ต้องปฏิบัติตามแบบออร์แกนิก (Act Organic) และพิสูจน์ความเป็นออร์แกนิก (Prove Organic) ได้ด้วยจากการตรวจสอบย้อนหลัง ดังนั้นวัฒนธรรมของคนไทยแบบ ง่าย ๆ สบาย ๆ นั้นไม่สามารถทำได้ เพราะสินค้าออร์แกนิกนั้นมีกระบวนการตรวจสอบที่เข้มงวด นอกจากนี้บริษัทออร์แกนิกที่ต่างประเทศนั้นมีการปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อลดขั้นตอนการทำงานของเอกสาร อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการควรทำความเข้าใจเรื่องเอกสารรับรอง และรับการปรึกษาจากผู้ตรวจสอบก่อน และศึกษาเพิ่มเติมได้จากคอร์สเรียนทั่วไป

คุณปีตาชัยกล่าวเพิ่มเติมว่าการทำธุรกิจออร์แกนิก ควรจะเริ่มจากการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ทัศนคติของพนักงาน ให้มีความละเอียดถี่ถ้วน ดูแลบริหารจัดการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ดูจากภาพรวมของผู้ปลูก ผู้แปรรูป และผู้ส่งออกให้คงความเป็นออร์แกนิกทั้งวงจร ทั้งสามประเด็นนี้จะต้องมีความมั่นคงภายใต้วิสัยทัศน์ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมและประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภค มากกว่าผลตอบแทน การทำธุรกิจออร์แกนิกนั้นยากกว่าการขอเอกสารรับรองมาตรฐานสากลมาก และต่างกับการธุรกิจที่ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice – GMP) ที่ง่ายกว่าและมีตลาดที่ใหญ่กว่า